

Majandus- ja
Kommunikatsiooniministeeriumi
2009. aasta raamatupidamise
aastaruande õigsus ja
tehingute seaduslikkus

*Audit on korraldatud riigi majandusaasta
koondaruandele hinnangu andmiseks*

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi 2009. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus

*Audit on korraldatud riigi majandusaasta koondaruande
hinnangu andmiseks*

Kokkuvõte auditeerimise tulemustest

Riigieelarve seadus kohustab Riigikontrolli auditeerima riigi majandusaasta koondaruannet. Riigi majandusaasta koondaruandesse konsolideeritakse kõigi riigiraamatupidamiskohustuslaste aruanded. Riigikontroll auditeeris Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi 2009. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsust ja tehingute vastavust olulisematele õigusaktidele.

Mida me auditeerisime?

Lisaks vaatas Riigikontroll, kas ministeeriumis on toimiv sisekontrollisüsteem, mis loob eeldused investeeringuteks ja tööjõukuludeks eraldatud raha sihipäraseks kasutamiseks, varade säilimiseks ja heaperemehelikuks kasutamiseks.

Oma töös tugines Riigikontroll Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala siseaudiitorite audititele, mille käigus audiitorid hindasid ministeeriumi raamatupidamise aastaaruande õigsust ja tehingute seaduslikkust.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi 2009. aasta eelarvekulud (e-riigikassa andmetel) olid 9 miljardit krooni ning ministeeriumi bilansimaht 31.12.2009. aasta seisuga oli 50 miljardit krooni.

Mida me auditi tulemusel leidsime ja järeldasime?

Riigikontrolli peamised järeldused on järgmised:

- Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi raamatupidamise aastaaruanne kajastab olulises osas õigesti ministeeriumi finantsseisundit ja majandustulemust.
- 2009. aastal ühendati üheks asutuseks Maanteeamet ja Autoregistrikeskus. Riigikontroll leidis asutuste ühendamise korralduses mitmeid puudusi: varade ja dokumentide üleandmine ning vastuvõtmine oli halvasti korraldatud, raamatupidamise ühendamiseks ei koostatud detailset tegevuskava koos vastutajate ja tähtaegadega.

- Riigikontroll leidis raamatupidamise arvestuses mitmeid puudusi (teedearvestuses, riigilõivude arvestuses), mis viitavad vajadusele parandada raamatupidamise korraldust ja sisekontrollisüsteemi Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala asutustes.
- Veeteede Amet alustas 2007. aastal jäämurdja ehitamist. Esialgseil andmeil on jäämurdja projekti maksumus 92,3 miljonit ja ehitamise maksumus 972 miljonit krooni. 2009. aasta lõpuks oli Veeteede Amet tasunud projekteerijale 25,7 miljonit krooni. 2008. aasta negatiivse lisaeelarve vastuvõtmisega peatati ehituse rahastamine. Praeguseks pole otsustatud selle jätkamine. Riigikontroll leiab, et jäämurdja ehituse jätkamine või peatamine tuleb ära otsustada, et vältida riigile võimaliku kahju tekkimist.
- Auditeeritud olulised majandustehingud on sooritatud kooskõlas riigieelarve seaduse ning 2009. aasta riigieelarve, 2009. aasta lisaeelarve, 2009. aasta teise lisaeelarve ja 2009. aasta riigieelarve seaduse muutmise seadusega.
- Ministeeriumi töökorraldus ja sisekontrollisüsteem loovad üldjuhul piisava aluse investeeringuteks ja tööjõukuludeks eraldatud raha sihipäraseks kasutamiseks. Sarnaselt varasemate aastatega esineb puudusi teedele tehtud kulutuses – majandamiskuludeks eraldatud raha kasutati investeeringuteks ja vastupidi. Esines puudusi ka tulude ja uute investeeringute planeerimisel. Samuti oli ületatud laekunud tulude arvel planeeritud investeeringukulusid.
- Immateriaalsete ja materiaalsete varade soetamisel, kasutamisel ning võõrandamisel on ministeerium ja valitsemisala asutused käitunud heaperemehelikult ja kehtivatele reeglitele vastavalt. Puudusi esines vaid üksikutel juhtudel riigihangete seaduse järgimisel kütuse ja sõiduautode soetamisel.

Sisukord

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi raamatupidamise aastaaruande õigsus ja raamatupidamise korraldus	4
Ministeeriumi 2009. aasta raamatupidamise aastaaruanne on olulises osas õige	4
Veeteede Ameti jäämurdja ehituse rahastamise jätkamine on otsustamata	4
Esines puudusi Autoregistrikeskuse ühendamise korralduses Maanteeametiga	5
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala asutused tegid ettemakseid	6
Maanteeameti riigilõivutoimingute arvestuses oli vajakajäämisi	7
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tehingute seaduslikkus	9
Ministeeriumi ning tema valitsemisala asutuste investeeringute ja tööjõukulude eelarve kasutamises esineb puudusi	9
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala investeeringute planeerimine oli ebatäpne	9
Põhja Regionaalne Maanteeamet ei käitunud sõidukeid ennetähtaegselt välja ostes säästlikult	11
Ministeeriumi ning tema valitsemisala asutuste immateriaalsed ja materiaalsed varad olid soetatud, kasutatud ja võõrandatud kooskõlas õigusaktidega	11
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala asutused olid rikkunud riigihangete seadust	11
Eelmiste aastate auditite tähelepanekud	13
Raamatupidamise korralduses toimuvad muudatused	13
Äriühingutele üle antud vallasvarade väärtust pole hinnatud	13
Riigikontrolli soovitusel ning majandus- ja kommunikatsiooniministri vastused	15
Ülevaade Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumist	17
Auditi iseloomustus	18
Auditi eesmärk	18
Hinnangu andmise kriteeriumid	18
Riigikontrolli varasemad finantsauditid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis	21

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi raamatupidamise aastaaruande õigsus ja raamatupidamise korraldus

Ministeeriumi 2009. aasta raamatupidamise aastaaruanne on olulises osas õige

Aruande õigsus

1. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi raamatupidamise aastaaruanne, mis näitab ministeeriumi 2009. aasta tulemiks –202 miljonit krooni ja varade mahuks 31.12.2009. aasta seisuga 50 miljardit krooni, kajastab olulises osas õigesti ja õiglaselt ministeeriumi finantsseisundit ning lõppenud aruandeperioodi majandustulemust ja rahavoogusid.

2. Punktides 3–16 on finantsjuhtimise, raamatupidamise ja sisekontrollisüsteemi toimimise kohta esitatud tähelepanekud, mis ei mõjutanud Riigikontrolli arvamust, kuid võivad põhjustada olulisi vigu raamatupidamise aastaaruandes, kui arvestuse korraldust ei parandata.

Veeteede Ameti jäämurdja ehituse rahastamise jätkamine on otsustamata

Jäämurdja ehitamine

3. Veeteede Amet alustas 2007. aastal jäämurdja projekteerimist. Projekteerimiseks tehti riigihange ja projekti esialgne maksumus on 92,3 miljonit krooni, millest on tasutud 31.12.2009. a seisuga 25,7 miljonit krooni. Jäämurdja enda ehitamine läheb hinnanguliselt maksma 972,2 miljonit krooni. Riigikogu lõpetas negatiivse lisaelarve vastuvõtmisega 2008. aastal laeva ehituse rahastamise, mistõttu peatati ka laeva projekteerimine. Veeteede Amet saavutas läbirääkimiste tulemusena kokkuleppe lepingu peatamiseks 35 kuuks, mis vormistati kirjalikult 11.03.2009. Lepingu peatumise tõttu (tulenevalt rahastamisotsuse puudumisest) pole Veeteede Amet alustanud ka ehitushanke korraldamisega.

4. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ning Veeteede Amet on huvitatud projekti jätkamisest varem, kui 35-kuuline peatamine lõpeb. Riigikontrollile antud selgituste kohaselt arutasid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM), Veeteede Amet ning Rahandusministeerium jäämurdja ehitamise vajadust 15.02.2010. a toimunud kohtumisel. Arutelu tulemusena otsustati lisada see projekt eelarvestrateegia 2011–2014 lisanimekirja. Eelarvestrateegia kohaselt tuleks Veeteede Ametile 2011. aastal eraldada 34,7 miljonit krooni laeva projekteerimise lepingu täitmiseks ning laeva ehituseks aastatel 2012–2014 kokku 972,2 miljonit krooni. Lõplikku otsust jäämurdja ehituse rahastamise kohta ei ole praeguseks tehtud.

5. Riigikontrolli soovitus majandus- ja kommunikatsiooni-ministrile: viia Vabariigi Valitsuse istungile otsuse eelnõu jäämurdja ehituse jätkamise või mittejätkamise kohta. Laevaehituse mittejätkamise korral tuleb arvestada lepingu mittetäitmisest tulenevate kulude ning projekteerimiseks tehtud ettemaksete bilansist väljakandmisega. Ehituse jätkamise otsuse korral analüüsida koostöös Rahandusministeeriumiga võimalikke rahastamisallikaid.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri vastus: 2011. aasta eelarve lisataotlusena on küsitud jäämurdja ehituseks 34,7 miljonit krooni. Taotluse rahuldamise korral jätkatakse jäämurdja projekteerimise ja ehitustöödega.

Esines puudusi Autoregistrikeskuse ühendamise korralduses Maanteeametiga

Asutuste ühendamine

6. Lähtudes Vabariigi Valitsuse seadusest, korraldati ümber ja ühendati alates 01.07.2009. a Eesti Riiklik Autoregistrikeskus (ARK), Maanteeamet, Maanteeameti kohalik asutus ja hallatavad riigiasutused. Kuna seaduse muudatus jõustus 10. jaanuaril 2009, jäi ühendamise ettevalmistamiseks aega vähem kui pool aastat, mistõttu viidi ümberkorraldamine ja ühendamine ellu kiirustades. Riigikontroll leidis ühendamise korralduses mitmeid puudusi. Näited:

- Polnud koostatud raamatupidamise sise-eeskirja, mis reguleeriks ühendatud asutuste raamatupidamist. Raamatupidamise sise-eeskiri koostati 2009. aasta lõpus ja see hakkas kehtima 2010. aasta alguses.
- ARKi varade üleandmine ei olnud hästi korraldatud ja üleantud varade nimekirjad ei olnud täielikud. Asutuste kaupa olid küll varade üleandmise aktid koos lisadega korrektselt vormistatud, kuid Riigikontrollil puudub kindlus, kas varade üleandmiseks tehti nõuetekohaseid inventuure, sest puudusid seda tõendavad varade lugemislehed.
- Samuti ilmnes, et segadusi oli ka ARKi töötajaid puudutava dokumentatsiooni (näiteks personali käskkirjad, isikukaardid jms) üleandmise ja vastuvõtmisega, kuna auditi ajal esines probleeme dokumentatsiooni leidmisega. Samuti oli puhkusereservis mitmeid vigu. Auditis selgus, et eelnimetatud probleemid said alguse juba teedevalitsuste ühendamistest.
- Kahe asutuse raamatupidamise ühendamise sujuvaks korraldamiseks ei tehtud piisavalt eeltööd (puudus tegevuskava, polnud määratud tähtaegu ja vastutajaid). ARKi ja Maanteeameti keskasutuse raamatupidamise liitmine ühte raamatupidamisarvestuse süsteemi algas 2009. a majandusaasta lõpus. Riigikontrolli arvates ei olnud selline töökorraldus mõistlik, sest mitmed Maanteeameti raamatupidajad lahkusid aasta lõpus, kasutusele võetud raamatupidamisprogramm oli ametisse tööle jäänud raamatupidajate jaoks uus ning aasta lõpus on tavapärastel raamatupidajate töökoormus keskmisest suurem.

7. Riigikontrolli soovitus majandus- ja kommunikatsiooniministrile: koostada edaspidi asutuste ja struktuuriüksuste ühendamiseks detailne tegevuskava koos tähtaegade ja vastutajatega ning vältida liigset kiirustamist.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri vastus:

- 1. juulil 2009 jõustunud Eesti Riikliku Autoregistrikeskuse ja Maanteeameti ühendamise ettevalmistusperiood oli tõesti lühike ja raamatupidamise kõrval oli kiiresti vaja lahendada mitmeid

olulisi ja kiireloomulisi organisatoorseid ja töökorralduslikke küsimusi ning ühendatud asutuste raamatupidamise lahusus tagas ühinenud asutuste valdkonnapõhise raamatupidamise järjepidevuse ning andis lisa-aega raamatupidamise organisatoorse poole korrastamiseks ja alustamiseks ettevalmistusi 2010. aastaks planeeritud muutusteks korraldada ümber kogu organisatsiooni finantsjuhtimine, sh võtta kasutusele ühtne raamatupidamisprogramm ja tsentraliseerida kogu arvestussüsteem.

- Asutuste ühendamise dokumendid on vormistatud vastavalt kehtivatele normidele, kuid dokumentide ülesleidmine võttis rohkem aega, kuna auditi toimumise perioodiks oli osa dokumente arhiveeritud arhiivis ning töölt olid lahkunud kõik ühinemiseelses Maanteeametis töötanud raamatupidajad, kes oleksid osanud arhiveeritud dokumente kiiremini leida.
- Nõustume riigikontrolli poolt tehtud ettepanekuga, et suuremate ja olulisemate struktuuriliste ja/või töökorralduslike muudatuste ettevalmistamisel tuleb vältida kiirustamist ja tuleb tegutseda vastavalt ettevalmistatud tegevuskavale. 2010. a alustatud Maanteeameti ja regionaalsete maanteeametite ühendamise ettevalmistamisel on antud soovitusi arvestatud.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala asutused tegid ettemakseid

Ettemaksete sooritamine

8. Riigikontroll auditeeris ettemaksete tegemist Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala asutustes. Audiitorid leidsid, et mitmetel juhtudel on ettemaksete tegemise vajadus olnud küsitav. Näited:

- Kuigi Riigikontroll on oma varasemates auditites teinud tähelepanekuid ettemaksete tegemise kohta Veeteede Ametis, leidsid audiitorid ka sel aastal, et amet on aruandeaastal teinud üsna paljudel kordadel ettemakseid, millest osa põhjendatus on küsitav.
- Tehnilise Järelevalve Ametis oli sõlmitud immateriaalse põhivara soetamiseks kaks lepingut, mille üheks tingimuseks on 100% ettemaks summas 707 000 krooni.
- Lennuamet tasus Osaühingule Rävala Kaheksa ettemaksuarve alusel 2010. aasta poole aasta üüri 324 000 krooni ja kajastas selle raamatupidamises ka ettemaksuna.

9. Riigi raamatupidamise üldeeskiri soovitab võimaluse korral ettemakseid vältida. Riigikontroll ei pea põhjendamatute ettemaksete tegemist heaks finantsjuhtimise tavaks. Samuti ei ole mõistlik korraldatavate riigihangete või sõlmitavate lepingute tingimustes ettemaksu maksmises kokku leppida.

10. Riigikontrolli soovitus majandus- ja kommunikatsiooni-ministrile: vältida hangete tegemisel ettemaksu tegemise tingimustes kokkuleppimist ning teha ettemakseid vaid põhjendatud juhtudel.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri vastus: Nõustume Riigikontrolli soovitusel ettemakseid teha ainult vajadusel.

Infosüsteemi puudused

Maanteeameti riigilõivutoimingute arvestuses oli vajakajäämisi

11. Maanteeameti liiklusregistri igapäevategevuses kasutatakse infosüsteemi ARIS, mis sisaldab infot juhtimisõiguse ja sõidukitega tehtavate toimingute ja nende eest laekunud lõivude kohta. ARISist toetab moodul TASU, mille abil jälgitakse infot laekunud riigilõivude ja neid maksnud isikute kohta. TASU abil seotakse laekumised toimingutega.

12. Riigilõivud laekuvad (sh sularahas makstud) Rahandusministeeriumi kontsernikonto koosseisus olevatele arvelduskontodele Riigikassas, kust transporditakse info TASU süsteemi.

13. Maanteeametile laekus riigilõive liiklusregistri toimingute eest 2009. a kokku 266 miljonit krooni. ARISi andmetel tehti liiklusregistri toiminguid 2009. a kokku 262 miljoni krooni eest. Seega laekus aasta lõpu seisuga 4 miljoni krooni eest lõive rohkem, kui tehti toiminguid.

14. Maanteeametile laekunud lõive saab toimingute eest tasumiseks kasutada kaks aastat. Sama aja jooksul saab taotleda ka toiminguteks kasutamata, enamakstud või valesi kantud summade tagastamist. Pärast kahe aasta möödumist kantakse laekunud, kuid toiminguteks kasutamata lõivud riigi tuludesse.

15. Riigikontrolli auditi käigus selgus, et infosüsteem ARIS ei võimalda teha toimingutest väljavõtet lõivude laekumise perioodi aluseks võttes. Samuti ei võimalda TASU-moodul teha väljavõtet lõivude laekumise perioodi aluseks võttes ja ka päringut toimingutega sidumata tehingute kohta. Seetõttu ei olnud võimalik selgitada Riigikassa lõivutulude arvelduskontole laekunud summa ja infosüsteemi ARIS andmete erinevusi. Võrdlemist raskendab asjaolu, et arvelduskontole kantud sularahas makstud lõivud, mis kanduvad ka TASU-moodulisse, elimineeritakse (et vältida nende topeltkasutamist toimingute tegemisel) käsitsi, neid kustutades. Moodulist neid seejärel enam näha pole.

16. Riigikontrolli arvates peab Maanteeameti finantsosakond võrdlema Riigikassa andmeid oma infosüsteemides sisalduvate andmetega ja selgitama erinevused. Kui Maanteeameti infosüsteemid selle võrdluse teostamist ei toeta, siis tuleb infosüsteeme täiendada. Info osalist kustutamist infosüsteemist ei pea Riigikontroll heaks praktikaks. Selle asemel tuleks kanded märgistada viisil, mis välistaks nende topeltkasutamise.

17. **Riigikontrolli soovitus majandus- ja kommunikatsiooniministrile:** täiendada raamatupidamisarvestuse õigsuse ja laekunud riigilõivude üle kontrolli tagamiseks Maanteeameti liiklusregistri infosüsteemi ARIS selliselt, et see võimaldaks andmebaasist välja võtta sellist infot, mida oleks võimalik võrrelda Riigikassa andmetega, ega võimaldaks olulisi andmeid kustutada.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri vastus: Alates 19. aprillist 2010 on Maanteeametis liiklusregistritoimingute arvestamisel kasutusel uus infosüsteem ARIS 2, mis on oluliselt laiem funktsionaalsusega kui seda oli senini kasutatud ARIS. Uues infosüsteemis on täiendatud ka

finantsarvestuse poolt, nt on infosüsteemiga liidetud sularaha arveldused. Käesoleval aastal toimub ARIS 2 täiendamine ja uute vajalike liidest ettevalmistamine. 2011. aastaks taotletud eelarvevahendite võimaldamise korral saab olemasolevat infosüsteemi veelgi rohkem täiustada, sh arvestada ka auditis väljatoodud finantsarvestusliku iseloomuga tähelepanekuid.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tehingute seaduslikkus

Tehingute seaduslikkus

18. Riigikontrolli arvamusel on auditeeritud olulisemad majandustehingud sooritatud kooskõlas riigieelarve seaduse ning 2009. aasta riigieelarve, 2009. aasta lisaeelarve, 2009. aasta teise lisaeelarve ja 2009. aasta riigieelarve seaduse muutmise seadusega.

19. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala 2009. aasta eelarve kassakulud e-riigikassa andmetel on 8 764 085 551 krooni.

20. Punktides 21–32 on tehingute seaduslikkuse kohta esitatud tähelepanekud, mis ei mõjutanud Riigikontrolli arvamust, kuid viitavad puudustele sisekontrollisüsteemis või finantsjuhtimises.

Ministeeriumi ning tema valitsemisala asutuste investeeringute ja tööjõukulude eelarve kasutamises esineb puudusi

Investeeringud ja personalikulud

21. Riigikontroll auditeeris, kas ministeeriumi töökorraldus ning sisekontrollisüsteem loovad piisava aluse investeeringuteks ja tööjõukuludeks eraldatud raha sihipäraseks kasutamiseks. Samuti kontrollis Riigikontroll valimi alusel eelnimetatud süsteemi toimivust. Audiitorid jõudsid järgmistele järeldustele:

- Üldiselt loob ministeeriumi töökorraldus ning sisekontrollisüsteem piisava aluse raha sihipäraseks kasutamiseks. Vaatamata sellele esines probleeme eelarve planeerimisel ja muutmisel. Näiteks oli planeeritud tulused väiksemana, kui tegelikult laekus, samuti oli puudusi investeeringute planeerimisel ja eelarve sellekohasel muutmisel.
- 2009. aastal investeeringuteks kavandatud 2,5 miljardit krooni on üldjuhul kasutatud sihipäraselt. Puudusi oli uute investeeringute planeerimisel ja laekunud tulude arvel planeeritud investeeringukulude ületamises.
- 2009. aastal töötasudeks kavandatud 461 miljonit on kasutatud sihipäraselt, kulutused on tehtud lubatud allikatest.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala investeeringute planeerimine oli ebatäpne

Investeeringute kavandamine

22. E-riigikassa andmetel oli valitsemisala 2009. a investeeringute eelarve koos eelmisest aastast ületunud vahenditega kokku 2,5 miljardit ja kassakulud 2,2 miljardit krooni. Riigikontroll tuvastas auditi käigus, et ministeerium oli 2009. a eelarvesse planeerinud rohkem raha, kui ta suutis ära kasutada. Investeeringuobjektide kaupa vaadatuna kasutati 100% ära vaid üheksale objektile eraldatud 60 miljonit krooni, kahe objekti puhul ei olnud eelarve 60 miljonist kroonist tehtud ühtegi väljamakset ning 42 objektile eraldatu jäi 29% ehk 385 miljoni krooni ulatuses kasutamata.

23. Auditi käigus selgus ka, et peaaegu kõik ministeeriumi valitsemisala asutused (v.a Lennuamet ja Veeteede Amet) olid 2009. aastal teinud

investeeringuid, mis ei olnud 2009. aasta riigieelarves planeeritud. Üheksa objekti puhul ületati Vabariigi Valitsuse korraldusega kinnitatud eelarvemahtusid ca 140 miljoni krooniga. Nende objektide hulgas oli ka uusi investeeringuobjekte.

24. Vabariigi Valitsuse korraldusega kinnitamata investeeringuid oli tehtud omatulude, muude toetuste ja välisabi arvelt, muutmata riigieelarvet ja Vabariigi Valitsuse korraldust.

25. Maanteeameti siseaudiitor leidis auditi tulemusena, et nii Ida kui ka Lääne Regionaalne Maanteeamet ei teinud 2009. a kulusid kooskõlas riigieelarve seadusega – majandamiskuludeks ette nähtud rahast tasuti investeeringuteks kokku ca 10,2 miljoni krooni. Suurim eksimus seisnes teede hoolduskuludeks (eelarves majandamiskulu) eraldatud raha jaotamisel teede säilitusremondiks ja ehituseks (eelarves investeeringud). Kuid ca 1 miljoni krooni ulatuses esines ka juhtumeid, kus investeeringuteks eraldatud summasid kasutati majandamiskuludeks. Samasisulisi tähelepanekuid on audiitorid teinud ka varasematel aastatel.

26. Riigikontroll leiab, et selline käitumine ei ole kooskõlas riigieelarve seadusega. Riigieelarve seadus kehtestab ministeeriumi valitsemisala eelarve kavandi koostamise põhimõtted. Investeeringute kavas esitatakse andmed kõigi, nii kavandatavate kui ka jätkuvate investeeringute maksumuse ja nende rahastamise ulatuse kohta eelarveaastate ja investeerimisprojektide kaupa. Iga-aastases riigieelarve seaduses on öeldud, et materiaalsete ja immateriaalsete varade soetamise ning renoveerimise kulude objektilise liigendamise kinnitab Vabariigi Valitsus.

27. Riigieelarve seaduse kohaselt võib riigieelarves määratud kulude otstarvet muuta vaid riigieelarve muutmise teel. 2009. aasta riigieelarvet muudeti kolmel korral, mis võimaldanuks lisandunud või kuludest tehtud investeeringud kajastada riigieelarves investeeringute real. Seda võimalust ministeerium ei kasutanud.

28. Riigikontrolli soovitus majandus- ja kommunikatsiooni-ministrile: parandada eelarve planeerimist ning jälgida, et aasta sees kulude otstarbes või investeeringutes tehtud muudatused ja lisandunud investeeringuobjektid oleksid kajastatud ka riigieelarve seaduses.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri vastus: Nõustume riigikontrolli seisukohaga, et kulusid tuleb teha kinnitatud eelarvete kohaselt. Samas enamik väljamakseid, mis ei ole kooskõlas eelarves nimetatud otstarbega, on seotud eelarve muutmise protsessi jäikusega või tulenevad erinevast tõlgendamise võimalikkusest. Teatud teehoiukulutuste puhul on sisuliselt tegu investeeringutega, sest tehtud kulutuse tulemusel paraneb tee või tema osa seisukord ja kasutusaeg, kuid kuna kulutus on väiksem Maanteeameti peadirektori 27.04.2009 kinnitatud käskkirjas nr 119 „Maanteehoolduse finantseerimise juhendi“ alampiirist, siis tuleb seda kajastada kuluna ja sellest vastuolust tulenevalt on juhtunud eksimusi investeeringute ja tegevuskulude kajastamisel. Samas enamik nimetatud probleemist tuleneb siiski eelarve muutmise protsessi jäikusest, nt kui asutusel tekib põhjendatud vajadus tõsta tehtud või planeeritavad kulud investeeringutest tegevuskuludesse või vastupidi, on vaja muuta ka eelarveseadust, mis on Riigikogu pädevuses ja mida tehakse reeglina vaid kord aastas. Kui see oleks

lahendatav VV tasemel nagu välisabi projektide ja tegevuskulude jaotuse ning investeeringute objektiliste muudatuste puhul, siis tõenäoliselt kaoksid ka viimased puudused.

Autode väljaostmine

Põhja Regionaalne Maanteeamet ei käitunud sõidukeid ennetähtaegselt välja ostes säästlikult

29. Põhja Regionaalne Maanteeamet sõlmis 2006. aastal nelja sõiduauto rendi lepingud. Lepingud lõpetati 2009. aastal enne tähtaja lõppemist ning sõidukid osteti välja. Lepingute ennetähtaegse lõpetamise tõttu tuli välja maksta nii lepingu lõpuni tasuda jäänud rent (sh intressid) kui ka sõidukite lepingujärgne jääkväärtus. Seetõttu kujunes sõidukite lõplik maksumus viiendiku võrra kallimaks nende tegelikust alhinnast. Väljaostu hind oli 495 000 krooni.

30. Riigikontrolli arvates pole Põhja Regionaalne Maanteeamet, rentides esmalt sõidukeid ja ostes need hiljem enne rendilepingu tähtaja lõppemist välja, käitunud säästlikult.

Varade kasutus

Ministeeriumi ning tema valitsemisala asutuste immateriaalsed ja materiaalsed varad olid soetatud, kasutatud ja võõrandatud kooskõlas õigusaktidega

31. Riigikontroll osales valikuliselt ministeeriumi korraldatud inventuurides, tutvus inventuure reguleerivate kordadega ja 2009. aasta lõpus korraldatud inventuuride dokumentatsiooniga. Samuti kontrollisid audiitorid valimi alusel varade soetamist ja võõrandamist. Pisteliselt vaadati üle ka kehtivad rendilepingud. Riigikontroll tegi auditi tulemusel järgmised järeldused:

- Varad on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis ja selle valitsemisalas 2009. aastal soetatud kehtivate reeglite kohaselt. Auditeeritud soetuste puhul on enamjaolt järgitud riigihangete seaduse põhimõtteid, v.a mõnel üksikul juhul (kütuse ja sõiduautode soetamisel).
- Riigikontroll ei tuvastanud olulisi puudusi varade kasutamisel ja majandamisel.
- Varade võõrandamisel, mahakandmisel ja üleandmisel on ministeerium ja valitsemisala asutused käitunud heaperemehelikult ning toiminud kehtivate reeglite järgi, välja arvatud asutatud äriühingutele vara üleandmisel, sest selle vara väärtuse õigsuse suhtes puudub kindlus (vt tähelepanekut punktides 38–39).

Hangete korraldamine

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala asutused olid rikkunud riigihangete seadust

32. Ministeeriumi valitsemisala asutused on avatud hankemenetlust korraldamata jättes rikkunud riigihangete seadust.

Kas teadsite, et

riigihanke hankemenetluse korraldamise kohustuse maksumuse piirmäär on asjade hankelõpuga korral (ilma käibemaksuta) 40 000 eurot ehk 625 864 krooni.

- Veeteede Amet on 2009. aastal otnud mootorikütust (bensiini) kahelt firmalt kokku 2,14 miljoni krooni eest. Bensiini ostmiseks avatud hankemenetlust korraldatud ei ole.

- Maanteeameti siseaudiitor tuvastas, et Ida Regionaalne Maanteeamet ja Lääne Regionaalne Maanteeamet ei korraldanud sõiduautode soetamiseks avatud hankemenetlust. Sõiduautode maksumus kokku käibemaksuta oli mõlemas asutuses ca 1,1 miljonit krooni.

Eelmiste aastate auditite tähelepanekud

33. Selle peatükis on Riigikontroll esitanud varasemate aastate raamatupidamise aastaaruannete auditites tehtud tähelepanekute järelkontrolli tulemused ministeeriumi raamatupidamise korralduse ja seaduste järgimise kohta.

Raamatupidamisarvestus ja sisekontrollisüsteem

Raamatupidamise korralduses toimuvad muudatused

34. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalas on 2009–2010 toimumas mitmed märkimisväärsed muudatused raamatupidamise korralduses. 2010. aasta algusest on ühendatud Maanteeameti ja endise Autoregistrikeskuse raamatupidamine seoses asutuste ühendamiselega. 2010. aasta jooksul tsentraliseeritakse Maanteeametite regionaalsete üksuste raamatupidamisarvestused keskasutusse. 2011. aasta alguseks on kavas tsentraliseerida kogu ministeeriumi ja tema valitsemisala raamatupidamisarvestus.

35. Eelmisel aastal tegi Riigikontroll soovitus kehtestada ühtsed teehoiutööde kulude jaotuspõhimõtted Maanteeameti ja selle struktuuriüksustes. Auditi käigus selgus, et Maanteeamet on koostöös regionaalsete maanteeametite ja ministeeriumiga koostanud maanteede hoolduse finantseerimise juhendi, mis käsitleb teede tava- ja perioodilise hooldusega seonduvate kulutuste raamatupidamises kajastamist ning nende jagamist jooksvate kulude ja investeeringute vahel.

36. Vaatamata kehtestatud juhendile esines vigu teede hooldusega seotud kulutuste jaotamisel perioodikuludeks ja teede maksumust suurendavateks väljaminekuteks ning nende kulude finantseerimisel.

37. Riigikontrolli soovitusel majandus- ja kommunikatsiooniministrile:

- analüüsida enne ministeeriumi valitsemisala raamatupidamise tsentraliseerimist ühendamise võimalikke probleemikohti, et vältida ARKis ja Maanteeameti tekkinud puudusi;
- tõhustada senisest enam sisekontrollisüsteemi teedearvestuses.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri vastus:

- 2011. aasta 1. jaanuarist vastavalt Rahandusministeeriumis väljatöötatud ajakavale moodustatakse ministeeriumi juurde valitsemisala tsentraliseeritud raamatupidamisüksus ja võetakse kasutusele raamatupidamisprogramm SAP.
- Tsentraliseerimise tulemusel peaks paranema ühtse standardi ja põhimõtete järgimine ning seeläbi vähenema raamatupidamislike eksimuste arv.

Varade üleandmine

Äriühingutele üle antud vallasvarade väärtust pole hinnatud

38. Ministeerium moodustas 2008. aastal varasemate teedevalitsuste põhjal riigi osalusega äriühingud. Osa teedevalitsuste varast on antud mitterahaliste sissemaksetena üle loodud äriühingutele. Riigikontroll tegi 2008. aasta raamatupidamise aastaaruande auditis tähelepaneku üleantud

vallasvara väärtuse õigsuse kohta, kuna teedevalitsustes puudus dokumentatsioon vallasvara väärtuse hindamise kohta.

39. 2009. aastal jätkati Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi vara mitterahalise sissemaksena äriühingutele üleandmist. Riigikontrollil puudub endiselt kindlus, kas üle võetud vallasvara (sh masinad ja seadmed) on ülevõtmise hetkel äriühingute bilansis kajastatud õiglasest väärtuses. Sarnaselt varasemaga on vandeaudiitorid andnud vallasvara väärtuse kohta märkusteta arvamused.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri vastus: Mitterahalise sissemaksena uutele moodustatud äriühingutele üle antud vallasvara on hinnatud Audiitorbüroo Roy Vaimand OÜ ja vannutatud audiitori Imbi Kaasiku (tunnistus 388) poolt. Hindamisaktid asuvad ministeeriumis.

40. Lisaks eelnevale selgus Riigikontrolli auditi käigus, et Vabariigi Valitsuse otsused äriühingute aktsiakapitali suurendamise ja varade üleandmise kohta on tehtud tegelikust tehingute toimumise ajast tunduvalt hiljem. Näiteks tegi Vabariigi Valitsus otsuseid varade üleandmise kohta 2009. ja 2010. aastal, samas kui varad olid äriühingutele üle antud juba 2008. aastal.

/allkirjastatud digitaalselt/

Ines Metsalu
Finantsauditi osakonna peakontrolör

Riigikontrolli soovitused ning majandus- ja kommunikatsiooniministri vastused

Riigikontroll tegi auditi põhjal Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile soovitusi. Minister saatis 28. juuli 2010 oma vastuse Riigikontrolli auditiaruande eelnõule.

Üldised kommentaarid auditiaruande kohta

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium nõustub Riigikontrolli ettepanekutega ning tänab sisuka aruande eest.

Riigikontrolli soovitus	Ministri vastus
Veeteede Ameti jäämurdja ehitamine 5. Soovitus majandus- ja kommunikatsiooniministrile: viia Vabariigi Valitsuse istungile otsuse eelnõu jäämurdja ehituse jätkamise või mittejätkamise kohta. Laevaehituse mittejätkamise korral tuleb arvestada lepingu mittetäitmisest tulenevate kulude ning projekteerimiseks tehtud ettemaksete bilansist väljakandmisega. Ehituse jätkamise otsuse korral analüüsida koostöös Rahandusministeeriumiga võimalikke rahastamisallikaid. (p-d 3–4)	Majandus- ja kommunikatsiooniministri vastus: 2011. aasta eelarve lisataotlusena on küsitud jäämurdja ehituseks 34,7 miljonit krooni. Taotluse rahuldamise korral jätkatakse jäämurdja projekteerimise ja ehitustöödega.
Autoregistrikeskuse ühendamine Maanteeametiga 7. Soovitus majandus- ja kommunikatsiooniministrile: koostada edaspidi asutuste ja struktuuriüksuste ühendamiseks detailne tegevuskava koos tähtaegade ja vastutajatega ning vältida liigset kiirustamist. (p 6)	Majandus- ja kommunikatsiooniministri vastus: 1. juulil 2009 jõustunud Eesti Riikliku Autoregistrikeskuse ja Maanteeameti ühendamise ettevalmistusperiood oli tõesti lühike ja raamatupidamise kõrval oli kiiresti vaja lahendada mitmeid olulisi ja kiireloomulisi organisatoorseid ja töökorralduslikke küsimusi ning ühendatud asutuste raamatupidamise lahusus tagas ühinenud asutuste valdkonnapõhise raamatupidamise järjepidevuse ning andis lisaaega raamatupidamise organisatoorse poole korraldamiseks ja alustamiseks ettevalmistusi 2010. aastaks planeeritud muutusteks korraldada ümber kogu organisatsiooni finantsjuhtimine, sh võtta kasutusele ühtne raamatupidamisprogramm ja tsentraliseerida kogu arvestussüsteem. - Asutuste ühendamise dokumendid on vormistatud vastavalt kehtivatele normidele, kuid dokumentide ülesleidmine võttis rohkem aega, kuna auditi toimimise perioodiks oli osa dokumente arhiveeritud arhiivis ning töölt olid lahkunud kõik ühinemiseelses Maanteeameti töötanud raamatupidajad, kes oleksid osanud arhiveeritud dokumente kiiremini leida. - Nõustume riigikontrolli poolt tehtud ettepanekuga, et suuremate ja olulisemate struktuuriliste ja/või töökorralduslike muudatuste ettevalmistamisel tuleb vältida kiirustamist ja tuleb tegutseda vastavalt ettevalmistatud tegevuskavale. 2010. a alustatud Maanteeameti ja regionaalsete maanteeametite ühendamise ettevalmistamisel on antud soovitusi arvestatud.
Ettemaksete tegemine 10. Soovitus majandus- ja kommunikatsiooniministrile: vältida hangete tegemisel ettemaksu tegemise tingimustes kokkuleppimist ning teha ettemakseid vaid põhjendatud juhtudel. (p-d 8–9)	Majandus- ja kommunikatsiooniministri vastus: Nõustume Riigikontrolli soovitusel ettemakseid teha ainult vajadusel.
Riigilõivutoimingute arvestus 17. Soovitus majandus- ja kommunikatsiooniministrile: täiendada raamatupidamisarvestuse õigsuse ja laekunud riigilõivude üle kontrolli tagamiseks Maanteeameti liiklusregistri infosüsteemi ARIS selliselt, et see võimaldaks andmebaasist välja	Majandus- ja kommunikatsiooniministri vastus: Alates 19. aprillist 2010 on Maanteeameti liiklusregistritoimingute arvestamisel kasutusel uus infosüsteem ARIS 2, mis on oluliselt laiem funktsionaalsusega kui seda oli senini kasutatud ARIS. Uues infosüsteemis on täiendatud ka finantsarvestuse poolt, nt on infosüsteemiga liidetud sularaha arveldused. Käesoleval aastal toimub ARIS 2 täiendamine ja uute vajalike liideste

Riigikontrolli soovitus	Ministri vastus
võtta sellist infot, mida oleks võimalik võrrelda Riigikassa andmetega, ega võimaldaks olulisi andmeid kustutada. (p-d 11–16)	ettevalmistamine. 2011. aastaks taotletud eelarvevahendite võimaldamise korral saab olemasolevat infosüsteemi veelgi rohkem täiustada, sh arvestada ka auditis väljatoodud finantsarvestusliku iseloomuga tähelepanekuid.
Investeeringute planeerimine 28. Soovitus majandus- ja kommunikatsiooniministrile: parandada eelarve planeerimist ning jälgida, et aasta sees kulude otstarbes või investeeringutes tehtud muudatused ja lisandunud investeeringuobjektid oleksid kajastatud ka riigieelarve seaduses. (p-d 22–27)	Majandus- ja kommunikatsiooniministri vastus: Nõustume riigikontrolli seisukohaga, et kulusid tuleb teha kinnitatud eelarvete kohaselt. Samas enamik väljamakseid, mis ei ole kooskõlas eelarves nimetatud otstarbega, on seotud eelarve muutmise protsessi jäikusega või tulenevad erinevast tõlgendamise võimalikkusest. Teatud teehoiukulutuste puhul on sisuliselt tegu investeeringutega, sest tehtud kulutuse tulemusel paraneb tee või tema osa seisukord ja kasutusaeg, kuid kuna kulutus on väiksem Maanteeameti peadirektori 27.04.2009 kinnitatud käskkirjas nr 119 „Maanteehoolduse finantseerimise juhendi“ alampiirist, siis tuleb seda kajastada kuluna ja sellest vastuolust tulenevalt on juhtunud eksimusi investeeringute ja tegevuskulude kajastamisel. Samas enamik nimetatud probleemist tuleneb siiski eelarve muutmise protsessi jäikusest, nt. kui asutusel tekib põhjendatud vajadus tõsta tehtud või planeeritavad kulud investeeringutest tegevuskuludesse või vastupidi, on vaja muuta ka eelarveseadust, mis on Riigikogu pädevuses ja mida tehakse reeglina vaid kord aastas. Kui see oleks lahendatav VV tasemel nagu välisabi projektide ja tegevuskulude jaotuse ning investeeringute objektiliste muudatuste puhul, siis tõenäoliselt kaoksid ka viimased puudused.
Raamatupidamise korraldus 37. Soovitused majandus- ja kommunikatsiooniministrile: - analüüsida enne ministeeriumi valitsemisala raamatupidamise tsentraliseerimist ühendamise võimalikke probleemikohti, et vältida ARKis ja Maanteeameti tekkinud puudusi; - tõhustada senisest enam sisekontrollisüsteemi teedearvestuses. (p-d 34–36)	Majandus- ja kommunikatsiooniministri vastus: 2011. aasta 1. jaanuarist vastavalt Rahandusministeeriumis väljatöötatud ajakavale moodustatakse ministeeriumi juurde valitsemisala tsentraliseeritud raamatupidamisüksus ja võetakse kasutusele raamatupidamisprogramm SAP. - Tsentraliseerimise tulemusel peaks paranema ühtse standardi ja põhimõtete järgimine ning seeläbi vähenema raamatupidamislike eksimuste arv.

Ülevaade Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumist

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (edaspidi ka ministeerium või MKM) on valitsusasutus, kes täidab seadusest tulenevaid ja Vabariigi Valitsuse poolt seaduse alusel antud ülesandeid oma valitsemisalas. Ministeerium on aruandekohustuslik Vabariigi Valitsuse ees, kes suunab ja koordineerib tema tegevust ning teostab tema üle teenistuslikku järelevalvet.

Ministeeriumi valitsemisalas on riigi majanduspoliitika ja majanduse arengukavade väljatöötamine ning elluviimine tööstuse, kaubanduse, energeetika, elamumajanduse, ehituse, transpordi (sealhulgas transpordi infrastruktuur, veondus, transiit, logistika ja ühistransport), liikluskorralduse (sealhulgas liiklus raudteel, maanteedel ja tänavatel, vee- ja õhuteedel), liiklusohutuse suurendamise ja liiklusvahendite keskkonnakahjulikkuse vähendamise, informaatika, telekommunikatsiooni, postside ja turismi valdkonnas; riigi infosüsteemide arendamise koordineerimine; tehnoloogiline arendustegevus ja innovatsioon; metroloogia, standardimise, sertifitseerimise, akrediteerimise, tegevuslubade, registrite, tööstusomandi kaitse, konkurentsijärelevalve, tarbijakaitse, ekspordiarengu ja kaubanduse kaitsemeetmete korraldamine; ettevõtluse regionaalse arengu ja investeeringute küsimused, vedelkütuse miinimumvaru haldamine ning vastavate õigusaktide eelnõude koostamine.

Ministeeriumi ja valitsemisala asutusi juhib majandus- ja kommunikatsiooniminister. Struktuuriüksuste tööd juhib, ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste tegevust koordineerib oma pädevuse piires ja ministeeriumi asjaajamist korraldab kantsler. Kantsler juhtis arendusosakonna, personaliosakonna, rahandusosakonna ja kantslerile alluvate asekanclerite, nõunike ja struktuuriüksuste juhtide kaudu teiste osakondade (v.a siseauditi osakond, mis allub vahetult ministrile) tööd.

MKMi valitsemisalas või valitsemisel oli kaks riigiasutust, 12 ametit, 21 riigi äriühingut ja kolm riigi osalusega äriühingut, üks avalik-õiguslik juriidiline isik, seitse sihtasutust ning ministeeriumi kaudu on riik kahe mittetulundusühingu liige.

MKMi 2009. aasta eelarvekulud olid kokku 9 miljardit krooni, mis on võrreldes 2008. aastaga suurenes 38 miljonit krooni. 31.12.2009. aasta seisuga oli ministeeriumi bilansi varade maht 50 miljardit krooni. Võrreldes 2008. aastaga suurenes bilansimaht 811 miljoni krooni võrra.

Tabel 1. Ministeeriumi valitsemisala olulisemad näitajad

	2005	2006	2007	2008	2009
Asutuste arv ministeeriumi valitsemisalas	20	20	20	17	14
Keskmine töötajate arv	1977	1994	1966	1773	1442
Eelarvekulud kokku (mln krooni)	4261	6733	8648	8726	8764
Varade maht (mln krooni)	38 692	42 780	45 616	48 971	49 782

Allikas: RAM-i saldoandmike infosüsteem & MKM

Auditi iseloomustus

Riigikontrolli peab riigieelarve seaduse kohaselt andma hinnangu riigi majandusaasta koondaruande õigsusele ja majandustehingute seaduslikkusele. Selle kohustuse täitmiseks auditeerib Riigikontroll riigiraamatupidamiskohustuslaste raamatupidamise õigsust ja tehingute seaduslikkust.

Tähelepanekutena on aruandes esitatud leiud, mis summade ning nende ilmnemise asjaolude ebaolulisuse tõttu Riigikontrolli hinnangut raamatupidamise aastaaruande õigsuse ja tehingute seaduslikkuse kohta ei mõjutanud, kuid mis teistsuguste tingimuste korral võivad viia oluliste vigade tekkimiseni raamatupidamise aastaaruandes või tehingute seaduslikkuses.

Aruandes ei ole kajastatud auditeerimise käigus leitud vähem tähtsaid puudusi, mille mõju pole märkimisväärne. Selliste puuduste kõrvaldamise vajadusele on auditeeritu tähelepanu juhitud kas neile saadetud märgukirjas või auditi käigus.

Auditi eesmärk

Auditi eesmärgiks on avaldada arvamust Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi 2009. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsuse ning tehingute seaduslikkuse kohta. Ministeeriumi raamatupidamise aastaaruanne sisaldab varade ja kohustuste bilanssi 31.12.2009. aasta seisuga, tulemiaruanne, netovara muutuste aruannet ja rahavoogude aruannet 31.12.2009 lõppenud majandusaasta kohta, aastaaruande koostamisel kasutatud oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muid selgitavaid lisasid.

Hinnangu andmise kriteeriumid

Raamatupidamise aastaaruande kohta arvamuse avaldamisel tugines Riigikontroll järgmistele kriteeriumidele:

- varad ja kohustused eksisteerivad 31.12.2009. aasta seisuga;
- varad ja kohustused kuuluvad 31.12.2009. aasta seisuga ministeeriumile;
- tehingud või sündmused toimusid 2009. aastal;
- kõik varad, kohustused, tehingud ja sündmused on kajastatud ning näitajad avalikustatud;
- varad ja kohustused on kajastatud õiges bilansilises väärtuses;
- tehingud või sündmused on kajastatud õiges summas ning tulud ja kulud on kantud õigesse perioodi;
- näitajad on avalikustatud, klassifitseeritud ja kirjeldatud kooskõlas raamatupidamise hea tavaga;
- tegevusaruandes toodud numbriline info, mis tuleneb raamatupidamise aastaaruandest, on kajastatud õigetes summates.

Tehingute seaduslikkuse kontrollimisel hindas Riigikontroll kooskõla järgmiste olulisemate õigusaktidega:

- 2009. aasta riigieelarve seadus, §-d 1–2, 5–8;
- 2009. aasta riigieelarve seaduse muutmise seadus, § 1;
- avaliku teenistuse seadus, §-d 9–10, 19–22, 24, 37–46, 57, 79–81, 107–108, 111–134;
- rahandusministri 2.1.2006. aasta määrus nr 1 „Riigieelarve kassalise teenindamise eeskiri”;

- riigi 2009. aasta lisaeelarve ja sellega seonduvate seaduste muutmise seadus, § 1;
- riigi 2009. aasta teine lisaeelarve seadus, § 1;
- riigi eraõiguslikes juriidilistes isikutes osalemise seadus, §-d 3, 7, 30–34;
- riigieelarve seadus, §-d 8, 23–31;
- riigihangete seadus, §-d 3–7, 10, 14–15, 19–24, 69–71;
- riigilõivuseadus, ptk 8;
- riigivaraseadus, §-d 2, 7, 10–11, 13–34;
- sotsiaalmaksuseadus, §-d 2–4, 7–9;
- tulumaksuseadus, §-d 40–43, 48–52, 54;
- töölepingu seadus, §-d 1, 4–5, 9–10, 12, 15, 21, 29–30, 34, 44–45, 54–65, 67–71, 79–89, 91–102;
- töötuskindlustuse seadus, §-d 4, 40–42;
- Vabariigi Valitsuse 1.8.1995. aasta määrus nr 283 „Riigivara kõlbmatuks tunnistamise, mahakandmise ja hävitamise korra kinnitamine”;
- Vabariigi Valitsuse 1.8.1995. aasta määrus nr 286 „Riigivara võõrandamise korra kinnitamine”;
- Vabariigi Valitsuse 11.6.2009. aasta määrus nr 91 „Keskmise töötasu maksmise tingimused ja kord”;
- Vabariigi Valitsuse 11.6.2009. aasta määrus nr 92 „Puhkusetasu ja keskmise töötasu riigieelarvest hüvitamise kord”.

Loetelus on esitatud ka auditeeritaval perioodil kehtinud, kuid auditiaruande allkirjastamise hetkeks kehtivuse kaotanud õigusaktid.

Auditi ulatus ja käsitusviis

Ministeeriumi 2009. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsuse kohta arvamuse avaldamise käigus hindas Riigikontroll raamatupidamise aastaaruande vastavust Eesti raamatupidamise heale tavale, raamatupidamise seadusele ning rahandusministri asjakohastele määrustele.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tegevusaruande kohta Riigikontroll arvamust ei avalda. Tegevusaruandes kontrolliti üle arvandmed, mis tulenevad otse raamatupidamise aastaaruandest.

Tehingute seaduslikkuse kohta arvamuse avaldamiseks kontrollis Riigikontroll, kas auditeeritud tehingud on sooritatud, lähtudes riigieelarve seadusest ning 2009. aasta riigieelarve ja lisaeelarve seadustest.

Seaduslikkuse auditeerimisel pööras Riigikontroll tähelepanu ka riigivara- ja riigihangete seaduste täitmisele ning riigivara ja eelarve heaperemehelikule kasutamisele. Selleks kontrolliti ministeeriumi valitsemisala investeeringute ja tegevuskulude sihipärasest kasutamist, eelarves sätestatud summadest kinnipidamist, ettemaksete, 2009. a. lõpus tehtud kulutuste põhjendatust ning hinnati varade säilimist ja kasutamist.

Auditi käigus kasutas Riigikontroll ministeeriumi ja tema valitsemisala asutusi auditeerinud siseaudiitorite tööd ning tegi vajaduse korral täiendavaid kontrollitoiminguid nende kontrollitud tehinguklassides.

Ministeeriumi valitsemisalasse kuuluvate äriühingute, sihtasutuse ja riigitulundusasutuse majandusaasta aruandeid on auditeerinud vandeaudiitorid. Riigikontroll ei ole nende osas täiendavaid kontrollitoiminguid teinud. Riigikontroll on võtnud ministeeriumi raamatupidamise aastaaruandele arvamuse avaldamisel arvesse vandeaudiitorite järeldusotsustes avalikustatud.

Riigikontroll sooritas auditi kooskõlas INTOSAI (Kõrgeimate Kontrolliasutuste Rahvusvaheline Organisatsioon) auditistandarditega. Need standardid nõuavad, et audit kavandatakse ja sooritatakse viisil, mis võimaldab piisava kindlustundega otsustada, et finantsaruanded ei sisalda olulisi väärkajastamisi. Auditi käigus koguti raamatupidamise aastaaruandes esitatud arvandmete ja avalikustatud info kohta tõendusmaterjali. Asjakohaste audititoimingute kavandamiseks võttis Riigikontroll arvesse õige ja õiglase raamatupidamise aastaaruande koostamiseks ja esitamiseks juurutatud sisekontrollisüsteemi, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust sisekontrolli tulemuslikkuse kohta. Auditi käigus hinnati ka kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust, juhtkonna raamatupidamislike hinnangute põhjendatust ja raamatupidamise aastaaruande üldist esituslaadi. Riigikontroll leiab, et audit annab piisava aluse arvamuse avaldamiseks asutuse raamatupidamise aastaaruande õigsuse ja majandustehingute seaduslikkuse kohta.

Auditi lõpetamise aeg

Audit lõpetati 2010. aasta mais.

Auditi meeskond

Auditi meeskonda kuulusid audiitorid Gerli, Eisberg, Ave Sonn, Birgit Aasa ja Kristi Kährin ning auditijuht Krista Zibo.

Kontaktandmed

Auditi kohta saab lisainfot Riigikontrolli kommunikatsiooniteenistusest tel +372 640 0704 või +372 640 0777, e-post riigikontroll@riigikontroll.ee

Auditiaruande elektrooniline koopia (pdf) on saadaval koduleheküljel www.riigikontroll.ee.

Auditiaruande eelnõu number Riigikontrolli asjaajamissüsteemis on 2-1.8/10/60014/5.

Riigikontrolli postiaadress on

Narva mnt 11a
15013 TALLINN
Tel +372 640 0700
Faks +372 661 6012
riigikontroll@riigikontroll.ee

Riigikontrolli varasemad finantsauditid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis

24.8.2009 – Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi 2008. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus

7.7.2008 – Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tegevus Ühtekuuluvusfondi projektide juhtimisel

26.6.2008 – Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi 2007. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsuse ja tehingute seaduslikkuse audit riigi majandusaasta koondaruandele hinnangu andmiseks

17.7.2007 – Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi 2006. aasta raamatupidamise aastaaruande ja tehingute seaduslikkuse kontrollimine riigi majandusaasta koondaruandele hinnangu andmiseks

10.7.2006 – Veeteede Ameti raamatupidamise korraldus ja tehingute seaduslikkus 2005. aastal

31.5.2006 – Riigikontrolli arvamus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi 2005. aasta majandusaasta aruande ja tehingute seaduslikkuse kohta

26.4.2006 – Maanteeameti, Põhja Regionaalse Maanteeameti ja Viru Teedevalitsuse raamatupidamise korraldus ning tehingute seaduslikkus

23.8.2005 – Riigikontrolli arvamus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi 2004. aasta majandusaasta aruande ja tehingute seaduslikkuse kohta

Kõik aruanded on kättesaadavad Riigikontrolli koduleheküljelt www.riigikontroll.ee